

Mál nr. 239/2023

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti váttryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn váttryggingartaka ábyrgðartryggingar (X)

Skaðabótaábyrgð. Vinnuslys.

Gögn.

1. Málskot mótttekið 30. júní 2023 ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf V dags. 24. júlí 2023 ásamt fylgiskjöllum.
3. Viðbótarathugasemdir M dags. 8. ágúst 2023.
4. Viðbótarathugasemdir V dags. 10. ágúst 2023.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að hinn 8. apríl 2021, er hann var að störfum hjá X í húsakynnum Y, hafi M orðið fyrir slysi. Atvik hafi verið þau að M var á hnjónum á púða við að sjóða saman stálplötur. Hafi hann verið að slípa suðurnar þegar slípiskífan rakst í plötuna sem þaðan skaust í læri hans, sbr. og tilkynningu til Vinnueftirlitsins dags. 8. apríl 2021. Vegna tjóns síns hefur M krafist bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V sem hafnaði kröfu hans með bréfi dags. 26. apríl 2023. M byggir á því að slys hans sé að rekja til ófullnægjandi aðbúnaðar á vinnustað, vinnuaðstaða og verkstjórn hafi ekki verið til samræmis við reglur og þá hafi öryggisbúnaður og verklagsreglur verið ófullnægjandi. Þörf hafi verið á því að krjúpa á hnjónum við vinnu með slípirokk og hafi því verið um að ræða mjög óþægilega vinnuaðstöðu sem varð til þess að M fór að þreytast í baki og þurfti að skipta um stellingu. Ekki sé hægt að ætlast til að einn starfsmaður sinni verki sem þessu án aðstoðar og að starfa í þessari stellingu feli í sér ófullnægjandi vinnuaðstæður. Telur M því að kröfum laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum hafi ekki verið fullnægt þar sem aðstæður hafi ekki verið þannig að gætt væri fyllsta öryggis, góðs aðbúnaðar og hollustuhátta en á því beri X og Y sameiginlega ábyrgð. Þá hafi enginn starfsmaður verið nálægur þegar slysið atvikaðist og verði því ekki séð að verkstjórn hafi verið til samræmis við reglur. Verði að telja að sérstaklega varasamt sé að láta starfsmenn vinna eina og í fjarlægð frá öðrum starfsmönnum þegar unnið er með svo hættuleg tæki. Þá hefðu hlífðarbuxur mögulega komið í veg fyrir eða takmarkað tjón M, en verklagsreglur X hafi ekki gert ráð fyrir notkun þeirra við þetta tiltekna verk. Þá hafi öryggisbúnaður á slípirokknum ekki virkað sem skyldi og sérstök hlíf á honum einungis ætluð til að varna neistaflugi. M hafi fært sig og tekið aðra höndina af slípirokknum og þá treyst því að hann mundi stöðvast. Á slípirokknum sé sérstakur öryggisrofi sem eigi að leiða til þess að hann stöðvist sé aðeins haldið með annarri hendi um hann. Hafi sá rofi augljóslega ekki virkað sem skyldi. Eftir slysið hafi sérstöku ákvæði verið bætt við öryggis-, umgengnis- og verklagsreglur X þess efnis að varast skuli að leggja slípirokk frá sér nema hann hafi að fullu stöðvast. Allt framangreint bendi til skaðabótaábyrgðar X á tjóni M sem hafi aðeins farið að þeim fyrimælum sem giltu á slysdegi.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að í skýrslu sem unnin hafi verið af Y eftir slysið komi fram að M hafi verið að skipta um stellingu vegna þreytu í baki. Við þá tilfærslu hafi hann aðeins verið með aðra hönd á slípirokknum sem hafi líklega enn verið á hreyfingu og rekist í plötuna. M hafi þannig misst stjórn á rokknunum þar sem hann hafi verið að færa sig aftur á bak, togað hann í átt að sér og slípiskífan farið í fótlegg hans. Afstaða V sé sú að ekkert í gögnum málsins bendi til þess að atvikið sé að rekja til saknæmrar ólögsmætrar háttsemi X eða annarra atvika eða aðstæðna sem X beri skaðabótaábyrgð á. Lögregla hafi verið kölluð á vettvang og í fyrirbyggjandi skýrslu hennar komi ekkert fram sem bendi til sakar X. Mögulegt sé að vinna umrætt verk í öðrum stellingum en M var í og þá sé óhætt að skipta um stellingu við verkið enda sé slípirokkurinn að fullu stöðvaður áður. Svo virðist sem M hafi ætlað að skipta um stellingu en ekki gætt að því að slípirokkurinn væri stöðvaður. Hvað hlífðarfatnað varði hafi fjölbreyttur búnaður verið til staðar. Þá er því hafnað að verkstjórn hafi verið ábótavant enda sé verkið ekki þess eðlis að nauðsynlegt sé að annar starfsmaður standi yfir þeim sem vinnur slípivinnuna. Aðrir starfsmenn hafi þó verið nálægir og komið M til aðstoðar. Það sé þá ekki rétt að slípirokkurinn hafi ekki virkað eins og til stóð. Slípirokkurinn virki ekki nema tvær hendur séu á honum, en sé ein hönd fjarlægð leiði það ekki til þess að hann stöðvist samstundis heldur taki eðli máls samkvæmt ákveðinn tíma fyrir skífuna að stöðvast. M sem hafi unnið með slík tæki í 15 ár hafi mátt gera sér grein fyrir því að slípirokkurinn stöðvaðist ekki samstundis þegar hann tók aðra hönd af honum. Það að verklagshandbók

hafi verið uppfærð hvað þetta varði feli þá ekki í sér viðurkenningu á sök enda sé altíða að slíkar handbækur séu uppfærðar og betrubættar í kjölfar slysa eða óhappa. M sé þá einn af reynslumestu starfsmönnum X og starfi daglega með verkfæri á borð við slípirokka. Um alvanalegt verk hafi verið að ræða, sem áhættumat hafi verið framkvæmt vegna og sambærilegt slys ekki átt sér stað áður. Verði niðurstaðan sú að X beri á einhvern hátt bótaábyrgð vegna slyssins beri því í öllu falli að skerða þann rétt verulega á grundvelli eigin sakar M.

Í viðbótarathugasemddum M eru fyrri röksemdir áréttaðar og málatilbúnaði V mótmælt. Sérstaklega er áréttað að vinnuaðstaða hafi verið ófullnægjandi, með því að gera hvorki ráðstafanir vegna vinnu í svo erfiðum stellingum né með því að stuðla að því að starfsmenn væru einungis í slíkum stellingum í stutta stund í senn. Atvikið hafi átt sér stað í lok vaktar M þegar hann hafði unnið lengi í líkamlega erfiðri stöðu. Hvað varði hlífðarbúnað þá hafi M notað allan þann búnað sem til boða stóð en hann hafi ekki veitt vörn gegn slípiskífu líkt og þeirri sem lenti á honum. Hlífðarbuxur hefðu hentað betur til þess en þær ekki staðið M til boða. Þá er áréttað að rokkurinn hafi ekki stöðvast með sama hætti og slípirokkur á myndbandi sem V hefur lagt fram, heldur hafi hann haldið áfram af fullum krafti og lent í læri M. Hafi hann því ekki virkað eins og hann átti að gera. Hvað varði áhættugreiningu þessa verkþáttar þá liggi ekki fyrir að hún hafi verið framkvæmd fyrir slysdag og verði X að bera hallann af sönnunarskorti hvað það varðar.

Í viðbótarathugasemddum V er áréttað að það sé með öllu ósannað að slípirokkurinn hafi ekki virkað sem skyldi. Ekkert í gögnum málsins beri það með sér og þá komi ekkert fram um það í fyrrgreindri skýrslu Y um atvikið, þar sé bæði fjallað um öryggisrofann og hlíf á rokknum sem hafi mögulega varnað því að ekki fór verr. Er þá áréttað að eigin sök M felist í því að hafa hreyft sig með aðra hönd á slípirokk sem enn var á hreyfingu.

Álit.

Ágreiningur málsins lýtur að því hvort tjón M megi rekja til saknæmra ólögðra athafna af hálfu A eða starfsmanna þess eða annarra aðstæðna eða atvika sem X beri ábyrgð á þannig að bótaskylda stofnist úr ábyrgðartryggingu þess. Sönnunarbyrði þess hvílir á M. Atvik málsins sem slík virðast nokkuð óumdeild, en í lögregluskýrslu, dags. 8. apríl 2021, er haft eftir M að hann hafi verið að slípa með slípurokk og þegar hann hafi fært sig til hafi slípirokkurinn kastast í gólfið og kastast í fót hans. Sambærileg lýsing kemur fram í sérstakri skýrslu um atvikið sem unnin var af hálfu Y. Virðist því liggja fyrir að M hafi hreyft sig áður en slípirokkurinn hafði að fullu staðnæmst og að það hafi haft fyrrgreindar afleiðingar. M heldur því fram að slípirokkurinn hafi verið vanbúinn að einhverju leyti, þ.e. að hann hafi ekki stöðvast með réttum hætti eða að frekari hlífir á honum hefðu komið í veg fyrir umrætt slys. Engin gögn eru þó lögð fram um þessi atriði og verður ekki ráðið af fyrirliggjandi gögnum að um vanbúnað eða bilun hafi verið að ræða og er það því ósannað. Hvað varðar vinnuaðstæður en málatilbúnaður aðila hvað það varðar er reifaður nokkuð ítarlega hér að framan, verður að fallast á það með M að það er óþægilegt og þreytandi að vinna á hnjónum með þessum hætti, en fram kemur í skýrslu Y að starfsmenn þurfi að krjúpa á hnjónum í nokkurn tíma við verkið. Ekki er hins vegar sýnt fram á að orsakatengsl séu beinlínis vegna vinnu í þeirri stöðu og slyss M. Þá liggur ekki fyrir að M hafi ekki haft tök á að taka sér hlé eða skipta um stellingu með hæfilegu millibili. Þá hefur ekki verið sýnt fram á að hlífðarbúnaður hafi verið óforsvaranlegur eða að það hafi falið í sér brot gegn verklagsreglum, lögum nr. 46/1980 eða reglum settum með stoð í þeim að gera M ekki að klæðast hlífðarbuxum við verkið. Hvað varðar verkstjórn og það að M var látinn vinna umrætt verk einn síns liðs verður þá að líta til þess um venjubundið verk virðist hafa verið að ræða, sem M virðist hafa verið alvanur að sinna, og ekki er sýnt fram á að sérstaka hættu, umfram þá sem almennt leiðir af vinnu með rafmagnsverkfæri, hafi stafað af því. Eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni verður því að telja að meginorsök slyssins hafi verið sú að M hreyfði sig áður en skífa slípiroksins stöðvaðist að fullu. Er því ekki sýnt fram á annað en að um óhapp hafi verið að ræða sem verði ekki rakið til atvika sem X beri skaðabótaskyldu vegna.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 5. september 2023.

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir